

Investoivat maatilat ja annex I -yritystuet

Investoivat maatilat ja annex I -yritystuet -teemaryhmä jakautui kahteen osioon. Ensimmäisellä jaksolla esillä olivat erilaiset investointitukimahdollisuudet, maatalousinvestoinnit, valtioneuvoston Itämeriselonteko ja pääministerin Itämerisitoumus, eläinten hyvinvointiasiat, energiasuunnittelu ja bioenergia-asiat. Toisella jaksolla esillä olivat mm. ajankohdattaiset kysymykset koskien elintarvikkeiden jalostusta ja kaupanpitämistä.

Tietoiskut: Ylitarkastaja Ilkka Simola (MMM/MAKE) kertoi aloitus- ja investointitukien ajankohtaisista asioista sekä rakennepoliittikan tulevaisuuden näkymistä. Ylitarkastaja Sanna Koivumäki (MAVI/MARA) esitteli vuoden 2009 ohjelmarahoitteisten investointitukien myöntötietoja. Neuvotteleva virkamies, jaostopäällikkö Tiina Malm (MMM/MAKE) selosti Valtioneuvoston Itämeriselonteon ja pääministerin Itämerisitoumuksen maatalouteen liittyviä erityiskysymyksiä sekä yhdessä yliarkkitehti Raija Seppäsen kanssa eläinten hyvinvointiin liittyviä tuki- ja rakentamisasioita. Ylitarkastaja Veli-Pekka Reskola (MMM/MAKE) sekä toimialapäällikkö Markku Alm läpikävivät energiasuunnittelutukeen ja bioenergiainvestointeihin liittyviä näkymiä sekä ajankohtaisia kysymyksiä:

Ohjelmarahoitteisten investointitukien hakeminen ja tukipäätösten teko pääsivät täysimääräisesti käyntiin vuonna 2009 ja ensimmäiset myönteisen tukipäätöksen saaneet ovat päässeet rakentamaan kesällä 2009. Aiempaan nähden maatalouden investointitukia on haettu vähemmän erityisesti hankkeiden lukumäärällä mitattuna. Toisaalta hankkeiden koko on edelleen kasvanut. Nykyisin esimerkiksi maitotilojen uudisrakennus- ja laajenusinvestointeja tehdään pääasiassa yli 60 lypsylehmän yksiköihin.

Meneillään olevan maatalouden rakennetukien tarvetta koskevan selvityksen sekä muiden rakennekehitysarvioiden perusteella tilakoon kasvu ja erityisesti kotieläintuotannon keskittyminen jatkuu edelleen myös Suomessa. Yksikkökoon kasvu voi merkitä maatalouden tuottavuuden ja kannattavuuden parantumista. Toisaalta yksikkökoon kasvu voi merkitä yhä suurempia taloudellisia riskejä sekä vaikeampia ongelmia maatalouden ympäristövaikutusten kannalta.

Yksikkökoon kasvun yhteydessä joudutaan miettimään, kuinka eläinten hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä ratkaistaan. Rakentamisinvestointien suunnittelun yhteydessä on kuitenkin eniten mahdollisuuksia vaikuttaa positiivisesti eläinten hyvinvointiin pitkällä tähtäimellä. Lisäksi investointitukijärjestelmään on hiljattain otettu uusia, erityisesti eläinten hyvinvointia parantavia kohteita. Myös erityinen eläinten hyvinvointituki, jonka ehdoissa keskitytään useisiin hyvinvointia lisääviin toimenpiteisiin, on ollut haettavana vuodesta 2008 nauta- ja sikatiloille.

Maatalouden ravinnekuormitusta vesistöihin pyritään edelleen vähentämään monin tavoin. Esimerkiksi tuotantoaan laajentavien kotieläintilojen osalta asiaan kiinnitetään huomiota jo rakentamishankkeen suunnitteluvaiheessa muiden ympäristönäkökohtien lisäksi (suunnittelu, ympäristölupa, rakennuslupa, tuetun rakentamisen ehdot). Lisäksi maatalouden ympäristötukijärjestelmän ehdot ja toimenpiteet ohjaavat esimerkiksi lannan käyttöä merkittävällä tavalla.

Lantaloiden riittävä mitoitus ja niihin liittyvät rakennustekniset ratkaisut (materiaalit, katteet), ehkäisevät lannan varastoinnin yhteydessä syntyviä päästöjä. Erityisen keskeistä lannasta syntyvien päästöjen ehkäisemisessä on kuitenkin levitysvaihe pelloille, joissa on kiinnitettävä huomiota tarpeenmukaiseen ja ympäristöehdot täyttävään määrään, levityk-

sen ajankohtaan sekä levityksessä käytettävään tekniikkaan. Erilaiset lannan käsittelymenetelmät ovat jatkossa entistä keskeisemmässä roolissa parannettaessa lannan sisältämien ravinteiden tehokasta käyttöä ja niistä aiheutuvien päästöjen ehkäisyssä.

Lannan käsittelyllä voi olla myös liittymäpintoja energiantuotantoon, esimerkkinä biokaasulaitokset. Valtion talousarvion momentilta 30.01.40 edistetään eräitä bioenergiainvestointeja, erityisesti biokaasun tuotannon investointeja, jotka ovat yksittäisten maatilojen tarpeisiin nähden suurempia laitoksia. Maatilaluokan biokaasulaitoksille voidaan myöntää investointitukia maatalouden rakennetukijärjestelmän kautta.

Ilmaston muutokseen torjunta ja siihen sopeutuminen edellyttää jatkossa entistä suurempia toimia energian säästämiseen ja uusiutuvan energiantuotannon edistämiseen. Maatalous on suuri energian käyttäjä ja myös maataloudelle on asetettu korkeat tavoitteet hiilipäästöjen vähentämisen osalta. Maatiloilla on kuitenkin paljon mahdollisuuksia energiansäästötoimiin sekä uusiutuvan energian tuotantoon. Käynnissä olevan maatilojen energiaohjelman tavoitteena on ensisijaisesti tilojen kannattavuuden parantaminen energiankäyttöä tehostamalla sekä kansallisten ja EU:n tasolla asetettujen energiasäästötavoitteiden toteuttaminen. Ohjelman kautta on mahdollista saada tukea tilakohtaisten energiasuunnitelmien laatimiseen.